

tører indlede med indlæg, der navnlig hvad det første emne angik tog anseelig tid i Helsingfors. Når de trykte rapporter er udsendt på forhånd, må det være en selvfølgelig forudsætning, at deltagerne har gjort sig bekendt med dem – har de det ikke, må det være deres egen sag. Under disse omstændigheder bør gentagelser så vidt muligt undgås, og en komparativ analyse af rapporterne ved en enkelt af rapportørerne, eller måske endnu hellere ved en deltager uden for denne kreds, må være tilstrækkelig som indledning. Ved at fremhæve ligheder og forskelle og pege på de vigtigste problemer vil en sådan enkeltmandsindledning vel endog være bedre egnet som diskussionsoplæg end fire. Man tænker på, hvad Lunde-teologen, professor emer. Hilding Pleijel kunne have ydet i denne rolle hvad de religiøse bevægelser angår – som det var, kunne deltagerne dog glæde sig over et elegant og inspirerende indlæg fra hans side.

Et andet problem er, at samlingen om rapportemnerne med dertil hørende kollokvier har tendens til at sætte de almindelige foredrag noget i skygge, ikke mindst når der som i Helsingfors på den eneste rapportfri dag bydes på et indledende plenarmøde med en kapacitet som den finsk-engelske filosof G. H. v. Wright som foredragsholder («Om historiska förklaringar») og efterfølgende diskussion. Fra finsk side vil der imidlertid blive rådet bod herpå, idet det er hensigten at trykke samtlige 20 foredrag in extenso, en bekostelig, men også meget værdifuld fornyelse til erstatning af de hidtidige referater. Alligevel bør det nok ved tilrettelæggelsen af fremtidige møder tilstræbes at give de almindelige foredrag en noget stærkere placering i helheden, også selv om dette skulle kræve en mødedag mere.

Fra dansk side leveredes der 5 foredrag ved Helsingfors-mødet. Arkivar Anne Riising talte om »Danmarks middelalderlige prædikener som kilder til belysning af samfundsforhold«, amanuensis Troels Dahlerup om »Lavadelens krise i dansk senmiddelalder«, professor Svend Ellehøj om »Forfatningsspørgsmålet i Danmark fra oktober 1660 til januar 1661«, og amanuensis Lorenz Rerup om »Systemskiftet 1901 i Danmark«. Traditionen tro afsluttedes med et plenarmøde, hvor næste mødes vært var foredragsholder. Professor Aksel E. Christensen talte om »De nordiske kongeskifter 1319« og indbød til at samles på ny i København 1971. Her forbereder man sig nu på, under væsentligt ringere lokale forhold end i Helsingfors, at modtage fremmødet af meget velkomne nordiske fagfæller – skal vi gætte på 6-700?

SVEND ELLEHØJ

VISBY-SYMPIET FÖR HISTORISKA VETENSKAPER er en ny institution i den nordiske historikerverden. En komité, hvis ledende skikkelse er Gotlands landsantikvar, Gunnar Svahnström, og som rummer både historikere, kunsthistorikere og arkæologer – bl. a. professorerne Erik Lönnroth, Sten Karling og Mårten Stenberger – har hvert andet år siden 1963 indbudt forskere fra Skandinavien og Østersølandene til et sommermøde på Gotland for at drøfte emner af fælles interesse. Der er mellem 25 og 30 deltagere i disse møder, der varer en uge og foregår på tysk.

I 1963 var symposiets arbejdstitel »Die Zeit der Stadtgründung im Ostseeraum«. På mødet forelagdes såvel resultater af arkæologiske og historiske spe-

cialundersøgelser som mere generelle redegørelser for byvæsenets udvikling fra vikingetiden til de ældste hanseatiske bysamfund. I diskussionerne efter foredragene afspejledes de metodiske problemer ved kombinationen af arkæologiske og historiske vidnesbyrd. I 1965 var emnet »Die Bauerngesellschaft im Ostseeraum und im Norden um 1600«. Foredragene på dette møde var overvejende af kulturhistorisk karakter, og indlæggene vidnede om den ildhu, hvorved man overalt i det baltiske område i vor tid studerer de gamle bondesamfund med udgangspunkt i deres materielle levn. I 1967 vendte man tilbage til den tidlige middelalder med arbejdstitlen »Kirche und Gesellschaft im Ostseeraum und im Norden vor der Mitte des 13. Jahrhunderts«. Dette symposium prægedes i mindre omfang end de tidligere af specialundersøgelser. Både arkæologer, historikere og kunsthistorikere havde fortrinsvis valgt at behandle hovedlinier i udviklingen.

Til udgivelse af foredragene på symposierne er skabt en skriftserie, *Acta Visbyensia*, redigeret af Mårten Stenberger. Vol. I omhandler symposiet i 1963, vol. II symposiet i 1965. I sidstnævnte bind findes foruden foredragene også korte referater af diskussionsindlæggene. Den nyttige orientering i aktuel forskning, der er forelagt på symposierne, kommer således også andre end de tilstedeværende til gode. For deltagerne selv er det dog nok de private diskussioner mellem møderne og kontakten med dyrkere af beslægtede discipliner fra mange lande, der giver størst inspiration og udbytte.

Til alle møder har der været inviteret kolleger fra Østlandene. Polen og Østtyskland har været repræsenteret hver gang (omend ikke altid med de personer, som var indbudt af komitéen), og til symposiet i 1965 var der mødt forskere fra Moskva og de baltiske sovjetrepublikker. Men både i 1963 og 1967 udeblev repræsentationen fra Sovjetunionen trods tilsagn ganske. Forhåbentlig vil dette beklagelige forhold ændres til næste symposium, således at Visby atter med fuld styrke kan virke i sin gamle rolle som formidler mellem Øst og Vest.

OLAF OLSEN

HJÆLPEMIDLER

Årbog for Københavns Universitet indeholdende meddelelser for det akademiske år 1964-65. Udgivet på foranstaltning af Universitetets Rektor og Konsistorium ved INGER SKYUM-NIELSEN under tilsyn af STIG IUUL. København 1966. viii + 305 + xxviii s. 25 kr.

Blandt de første bøger, en ny humanistisk student i hovedstaden bør sætte sig ind i, er *Studiehåndbog for Det filosofiske Fakultet ved Københavns Universitet*, som udsendes i anden udgave i 1965. Heri har man optrykt *Paul Diderichsens* Introduktion med historiske forklaringer af de vigtigste akademiske udtryk, i al sin korthed vor nyeste universitetshistorie. Det er et klart udtryk for savnet af en nyere institutionshistorie, at en fodnote kun kan henvise til Henning Matzens snart hundrede år gamle Kjøbenhavns Universitets Retshistorie, suppleret med de senere årbøger. Det nærmer sig også de hundrede år, siden C. Goos på konsistoriums vegne foranstaltede Samling af de for Universitetsforholdene gjæl-